

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Etymologiae - Cod. Aug. pap. 103

Isidorus <Hispalensis>

[Reichenau], [15. Jahrh.]

Liber IV

[urn:nbn:de:bsz:31-75968](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-75968)

1. lib. 2. c. 1. de medicina

Hec igitur signa observationes
 ut geneses vel cetera pythias
 pa que se ad cognoscendum pulcrum
 coniungunt i adnotata fatore
 fidei nre sine dubitacione con
 traria sunt Sic ignominia debet
 apiamis ut nec scripta esse
 uideatur Sed non nulli pueri
 pulchritudine et claritate
 pueri in lapsu stellarum cecatis
 metibus corruerunt ita ut p
 supputationes notias que
 materis de cuncto reu pae
 sine posse conentur quod no
 plud xptane religionis docto
 res sed cetera gertitua plato an
 stoles an alij reu ueritate
 comoti cordi pnteria dap
 nauent dicentes corrupcionem
 reu pae detali p quapoc
 generari Nam sic dnt gen
 huanu aduarios acty napedi
 necessitate pmit aut laude
 merentur boni aut mali
 legu piquit ulcione et q
 uis ipi non fuerint celestia
 pueri dediti ueritatis tunc
 testimonio errores eoz mta
 pntent Ordo aut ipse sem
 ptaru ammas ptari rapia
 mplicatos atremis re bus
 adduceret et in supna co
 cepla collocarent

Medicina est
 que corpus uel
 tuetur uel restau
 rat salute Cuius

materia uegeta i molius ut uul
 neribus Adhanc utaqz pntet
 no ca em que ars eoz exhibet
 qui p media nouit p caa
 taly et pto tegm et tegum
 Defensio deniqz ois atqz mun
 cio Aqua nem corpus adu
 extnas hycy rapuqz pnuat

De nois eius

Omne autem medicum a
 malo i expando nippi
 tu extirpatur ut non
 patis p paulatim adhibeatur
 Nam i multu contristatur
 et natura medicoriter aut
 gaudet Unde et qui pignita
 et antidota facis uel assidue
 biberint uerantur In mod
 acis igit omis no salute sed
 periculum affert

De miceda eius

Medicina autem ars uel
 tor apud grecos philo
 apollo ac filius eius

solapuis laude uel opere am-
pliauit Sed postqua fulminis
hutu solapuis interit interdita
factur medendi cura et ars
simul cu actore deser zlatuig
pamos pene qui gentes usque
adtonis atar regis regis p-
pau Dunc am reuocauit tua
ipocras aslepis pane genitq
mnpula coqo

de his heresibus medicis

ij itaqz res uix totale
hereses inueniunt Pr-
ma metodica iueta
est ab apolline q remedia pe-
tatur et curia Sola empir-
ica et experissima iueta est
ab apollis que no iudicat p-
sed plus copat experientias Ter-
tia laici et rationalis iueta
ab ysaie qz i dispuis-
tatu regionu uel egritudm
um qualitatis artis cura ra-
tionabilis p struata e i p-
tatu p quam causas racione
adhibita p struatae Gymna-
em experientia plam petant
uolunt experientie racione adu-
gunt Methodica nec dem-
trari racione obseruat nec
tyra nec cates sed sola mor-
boru substantia

de quibus d
pud

Amicus est integritas
corporis et Equan-
cia nature et talis
do et humido qd e pagnus
Vnde et sanitas dicta est qz
pagnus status Morbi guali
uocabulo omnes passionis co-
poris conuenitur qd mde uer-
tens motu noia uerit ut
ipsa appellatiae modis uim
que etos mpsatur Imopri-
aret Inter sanitate aut
et motu media e cura
ta q msi molo congruat
n producit ad sanitate Mo-
bi omis ex m nasuntur hu-
moribus i expagnus et fl-
le melancholica et flagmate
Sic aut p m elemta sic
et m humores et unq qb
q humor sui elemtu mu-
tat Sanguis aere colera
igne melancholia triu flog-
ma aqua Et sunt m hu-
mores sic m elemta q co-
seruat corpora mta Sag-
uis ex gica etymologia uo-
cabulu pumpt qd uerget
et pudentes et uiuat Soli-
era gii uocaueret qd unq
diei spacio termet unde
et colera i fellicula noia
est qd est fellis effusio Er-
ca em fel colera dnt Me

lancolia dicta ex qd sit exingui
 sanguinis fca admitta ab-
 undancia fellis Graeci i meta
 nigru uocant 2 fel aut coler
 appellant Sanguis latine uo-
 catus qd suauis sit unio et
 huius quibz dicitur sanguis
 dulces et blandi sunt 2 flect-
 ma aut dicitur qd sit frigida
 Graeci igit rigore flect
 mone appellant Schys huius
 humorily regunt san et ipis
 leduntur infirmi Dum em
 ampliq exna curpu nature
 reuocant exigitudines fa-
 ruit Exaguis aut et felle
 acute passiones nantur qb
 gni area uocant Explegniaz
 te uero et melancholia uetib
 cause procedut quas gni cau-
 mas dicunt

rea est acuta morbo
 qui ut cito transit
 aut celeriq mifit

Ut pleuritis frensis h p r
 acuta apd grecos et uelore
 signi fcat Tromia d phrus
 copnis moly qui plubz tepu-
 ly rmonat ut pelagra tis
 Cronon i apud grecos tepy
 dr Queta aut passiones
 ex pte rumpis naua accipit

2fleumon est inquietu cu ru-
 bore et dolore et tensus et du-
 ricia et uasitate Nam cu
 ceperit fieri fleumon et in-
 quietudo et febris coequit
 unde et dicta est fleumon
 apoplegia r inflamatio Sic
 i pontiur et in nome accep-
 e febris a feruore dicta e em
 habundancia caloris 2 frensis
 appellata pue ab impalim tom-
 is Graeci i metes frenas
 uocat seu quad dentily mfoe-
 dant Nam fiedere est detes
 cocture Est aut p turbaco
 cu exagitacione et dmicia
 extollerica ut effecta Caralia
 uocabulu acide pumptu du-
 exalico timore aut dolore af-
 ficit Cor igit greci cardiam
 uocant Est igit cordis passio
 cu formidabili metu 2 litagra
 a somno uocata Est em offi-
 pio cerebri cu obliuione et
 somno uigi uclut pextetis
 Amanasa cotinencia p r a-
 pfocacione dicta Graeci i pmar-
 tis cotinere dnt Qui n hui-
 tia laborat dolore fauciu p-
 forant 2 fleumon est feruor
 stomachi cu exen pte atq do-
 lore que cum ceperit fieri fe-
 lris consequitur Unde et dicta

est flammone apoplegi in flammis
hic igitur sentitur et inde nomen
accipit. Pleuritis est dolor lateris
is acutus cum febre et spatio sag
inulento datus igitur hinc pleuro-
a dicitur unde pleoretica passio
nomen accipit. Pleuripneumonia
est pulmonis lues cum dolore
vehementi et pueris. Graeci enim
pulmonem pleumonem uocant unum
et ceterum dicitur quod Apoplexia
est subita effusio sanguinis quae
suffocati intereunt. Dicitur autem
apoplexia quod ceterali percussione
sentiri et causus fiat. Graeci enim
perussione apoplexionem uocant.
Spasmus latere coarctatio sub-
ito partium aut nervorum cum do-
lori uehementi quam passione
acuta nouari dicitur quod in nobis
principatum uigoris habet. 2° fit
aut duobus modis aut coarctatione
aut exinamatione. Dicitur
nam maior est coarctatio nervorum
acruite adde sum. Dicitur latere
enim dolor est. Dicitur autem ita
amedicis quod dolore corpus
transuerberet quasi gladius.
Vltimus dolor in pueris unum
et illa dicitur pueri. Graeci enim
leues obuoluerunt dicitur quod se in te-
stina pro dolore inuoluant. Hic et
turminosi dicitur ubi folia et aqua
metus. Graeci igitur uobis aqua

2° folio timore dicitur. Unde et la-
tini hunc morbum abaque
metu lymphaticum uocant. 2° fit
autem aut exanis rubidum morbum
aut et aeris spuma nitram
proiecta. Quae si hanc ut be-
stiam tetigerit aut dicitur re-
plet aut mirabile uerit. Car-
bunale dicitur quod mortu pro
rubens sic sicut ignis pro
ingerit ut carbo et tunc per
silencia est coarctum quod dum
unum apprehenderit celeriter
ad plures transit. Dicitur autem
in exorupto aere et in uisceribus
penetrando intus. Dicitur et
si plerumque paucis potesta-
tes fiat in sine arbitrio om-
nipotentis deo omnino non potest
dicitur autem per silencia quod per silencia
quod ueluti incedit de-
pascit et tota dispartit terra
per se. Eadem est coarctationem
acutum quod quia quae teti-
gerit polluit. 2° fit et in quae
ma ab in sum per percussione.
Eadem est lues alba et lues
uocata quae tanto acuta est
ut non habeat spacium
tempus. 2° aut uita speratur a
mors. Sed repente longor
simul cum morte uenit.

thoma est prolixus
morbus qui multis
tribus remorat ut po-

Ingressus Cronon igitur apud
 grecos tempore dicitur Cefalea et
 causa nomine accepit Caput
 igitur passio est Et graeca
 pud aefalim uocant Scotoma
 ab accidendo nomine sup-
 pit quod repentinas tenebras
 ingratat oculis cum uertigi-
 ne capitis Vertigo autem est
 quascumque uento coisurgit
 et tram mirrauitu mittit
 se et in uertice hominis ar-
 terie et uene uento statem
 et resolutione et humectate
 ne fringunt et in oculis gra-
 um faciunt unde et uertigi-
 tis nuncupata est Epilemp-
 sia uocabulum sumpsit quod
 mente apendens pariter et
 corpus possidet Graeci igitur
 apensionem epilempiam app-
 ellant 2 fit autem ex melancholi-
 co humore quocumque exuber-
 auerit et ad cerebrum coisurgit
 fuerit hec passio et caduca
 uocatur eo quod cadens eger
 spasmos putatur hos eam
 uulgo lunaticos uocat quod
 plume cursum comitetur eos
 in pama dmonu Idem et lar-
 bacio ipse est et morbus comi-
 talis r maior et diutinus
 quo caduca tenentur cui ta-
 ta uis est ut homo nolens
 cadat spumet et Comitali
 aut dicitur quod apud grecos
 cu comitior die cuiqua ac-
 tidiget comitia dimittebant

Sicut autem apud romanos co-
 mitor dies plerumque in tibus
 in mru Miana ab in pama
 uel furore uocata Nam greci
 uenustas furorem manien
 appellabat Sive ab in quietate
 quam gra manie uocauerunt
 sive ad uinatione quia diuin-
 are grece manu dicitur Melan-
 colia dicitur est amigro felle Gre-
 ca igitur ingru melan uocatur
 2 fit autem colen appellat Epile-
 ppa autem in fantasia fit melan-
 colia in ratione miana in me-
 moria Sipi sunt frigidus febres
 qui ab uisus capi appellant ab
 herba que in aqua nascitur que
 latine forma uel stat dicitur Epile-
 accensionum uel recessionum
 reuolatio pstatuta est in ualida
 Reuma grece latine clupis se
 fluor appellatur Catarrh est
 fluor runc uisus et naribus
 que du ad fauces uenerit br-
 ancos uocatur Dum ad tra-
 are uel plimone nps dicitur Cor-
 tha est quascumque in supis capis
 mossa uenerit narum et pro-
 uocatione fecerit cum stimu-
 latione un et cortha nome
 accep Brancos est pfora as
 fauau in supis humore Gre-
 ca igitur guttur brancos dicitur
 circa quod fauces sunt 2 nos
 corrupte brancas dicitur Fau-
 cibus imputatis uocis est h
 et arte naps uocatur eo quod
 uocem rauam et clausam

raddat abarterari in uia s =
upnuu nome pumpt quia
spiraomis difficultas est qua
greci dimoam dnr i pfoaaoz
pcripleumoma apolmonomibz
nome accepit Est i pulmo
tumor cu pumat sanguinaz
effusione Emortuis emissio p
uims p os unde et nome p
pit Emat igit sagus de di
ps est ulceratio et tumor in
pulmonibus que in uuentibz
faaly uenire solet Dism aut
apd gres dicta qd sit copima
cia toa9 corporis Dupis gra ab
alitudine uocatur qd apu
simib p toris ueniat cui9 co
trariu est supior in fauibus
una distillans Apstoma a col
lectione nome accepit Na
collectiones greca apstomas
uocant Sipus dicta ab apo
stom9 in tempus uel in latere
uel in stomacho cum dolore et
febrili et tussi et habudatibz
pumpis et purulentis ypaten
mibus exictoris passione
nome accepit Greca igitur
grecar ypaten uocant lieno
ps absplene uocabu pumpt
Greca igitur splen liem uoca
nt Ydropis nome pumpt
abaquos humore cutis Na
greci ydros aquam uocauerit

Est i humor subcutaneus cu
inflatione turgente anhydru
fctus Alefripis dremu lan
gore nome accepit Venes
igit gra ne fctm dnt paralip
dicta a corporis distipaciae
facta ex mltis in frigidatione
aut mitata corpore aut ipse
Lacera nome pumpt a cor
poris in uia Lacera igit
mala uexatione greca uoca
uerunt Est aut hec passio in
expancia egritudine uel cur
acione mali medicaminis a
post egritudine tarda resup
cion Antrofia nome accepit
admmuioe corporis Nam
gra nutriti cessacione antro
fiam dicit Est em tenuitas
corporis excaupis latibus t
paulatim coualescedibz Sar
nam est sup fluu carnis in
tremetu quo ultramodum
corpora sagmantur Greca
carnem sarcion uocat Sa
apis uocata a parte corporis
quam uocat Nam uocabla
tu ossa quae pimitas aloe
mnaa terminat greca pna us
cant Est aut deflegmate
quonies descendit mitata
ossa et efficitur ubi glutin
acia Padagiam greca are
depaone pedum dnt noua
tam et aserali dolore Si qd

incom[mut]abilem dicitur

omne qd' in m[en]te fuerit ab
u[er]ba[m] agreste uocam[us] Arte
tricus morbu[m] ab articuloz
passione uocabutu[m] p[er]m[ut]at
Calculus petra est que in ue
tra fit in et nome[n] accepit
Sicut aut[em] ex m[en]te flogmati
ca Stranguria dicitur e[st] eod[em]
p[er]m[ut]at[ur] u[er]maxi[m]e difficulter
to Sanguis m[en]te de p[er]uicac
ueneris cu[m] tempore natu
locoz dicitur passio a p[er]uicac
Alexander historiogra[ph]us aut[em]
Vulpes quide[m] appellatos aut[em]
auulso ant[er]iore p[er]uicacis
p[er]uicacis quosq[ue] p[er]uicacis p[er]
fectus corrupto no[m]i[n]e uulpes
aut ductos Stranguria uigis q[ue]
uenter sine vomitu diffin
teria e[st] diuisio catin uacua
ulceracia m[en]te p[er]m[ut]at Diu[er]s[us] igit[ur]
diuisio est p[er]uicacis m[en]te p[er]m[ut]at
Igit[ur] aut[em] ante coele[m] fluore
qua[m] gra[m] diariam uocat Zhen
teria dicitur qd' album[us] faquaz
plena m[en]te p[er]uicacis nullis o[mn]i
tibus faciat prolabi Soluta
passio p[er]m[ut]at nome[n] ab m[en]te
simo qd' gra[m] colu[m] appellat
Vagadie dicitur eod[em] qd' fiquit p[er]
uigis collecte circa ori fiau
hoc et emarroude ap[er]uicacis
fluore dicitur Gra[m] igit[ur] p[er]uicacis

lopicia est capillorum
fluor crispatis pilis f[er]
uluis aeris qualitatem
cauetly uocata hoc no[m]i[n]e a simi
litudine amatis uulpeale q[ue]
gra[m] alopana uocant p[er]uicacis
p[er]uicacis uel collectiones q[ue]
ex febrilib[us] aut ex aliquo alio l[en]
gore nascuntur m[en]te p[er]uicacis
tatis in et p[er]uicacis p[er]uicacis
te Ota igit[ur] gra[m] auricula dicitur
Zlentago est u[er]maxi[m]e macula
p[er]uicacis m[en]te p[er]uicacis p[er]uicacis
p[er]uicacis dicitur S[er]p[er]p[er]p[er]p[er]
est quem latini caru[m] igne appel
ant u[er]maxi[m]e p[er]uicacis p[er]uicacis
Si quidem in sup[er]ficie rubeo
flameus est tunc rubeum
tunc motu rubeo quasi ab igne
uicacis in uaduntur loca ita
ut ead[em] febris gra[m] tet[er] S[er]p[er]p[er]p[er]
est rubeo tunc cu[m] p[er]uicacis
extentancia et nome[n] p[er]uicacis
asperendo eo qd' p[er]uicacis m[en]te
Impetigo est p[er]uicacis p[er]uicacis p[er]
mines acorpore cu[m] asperitate
et rotunditatis p[er]uicacis S[er]p[er]p[er]p[er]
uulguis p[er]uicacis appellat p[er]
urigo uocata est asperitate
et ardendo Nictalm[us] est

passio qua per diem uisus paten-
tibus oculis denegatur et noc-
turnis miruentibus tenebris
rediuuunt aut uice uersa ut
pleriq; uolunt die reddatur noc-
te negatur Verruce aliud p[er]
patrias aliud uerruce singu-
larim sunt Scabias uero una
fortior et circa ipsam plures
inueniunt Scabias et lepra
utraq; passio afficitur cu[m] cutis
pruritu et squamatores sed sta-
biles tenuis asperitas et quam-
uis est Omne deniq; nomen accepit
que ita ueluti purgantia ad-
mittat Nam stabiles quasi sta-
biles Lapra uero asperitas
cutis quamuis alapide lybe
similis unde et nomen sumpsit
Sua color nunc in nigredine
uertitur nunc in albedine nunc in
rubore In corpore hominis ita
lepra dicitur si uariati me-
ras cutis partes color diuisus
appareat aut si ita ubiq; dif-
fundit ut omnia unius coloris
quamuis adulterum faciat Ele-
phantiasis morbus dicitur ex simili-
tudine elephantis cuius naturat
dura pellis et aspera nomen mo-
bo in hominibus dedit quia corpo-
ris superficiem similem facit ele-
phantis cuti p[er] quam ingens
passio est sic aial ip[s]um ex quo
deriuatum dicitur Hyperis gra-

appellatur ac uisum aialis nomen
quod per coloris felle hunc motu
latim antiquo dicitur a similitu-
dine celestis orbis Aurigine
uero uario appellari aut a colore
auri Regiu[m] aut motu inde
extantiant dicitur quod uino bono
et regalibus talis facilius cunctis
Cancra a similitudine mari-
tum aialis uocatur uulnus p[er]
medici dicitur nullis medicam-
tis sanabile Aut quod p[er] diu p[er]it
a corpore mebre ubi nascitur
ut aliquando diu uivat t[er]mi-
nante qua uicat tardius ad
futuram 2 furunculis 2 tumo-
acutis purgatis dicitur quod feruet
quasi fer bunculus unde et gra-
antra dicitur quod per ignem Or-
deolus est paruissima ac pur-
ulenta collectio in capillis
palpebrarum constituta in medio
lata et extrinsecus conducta or-
di grauius similis unctio no-
me accepit Ostedo est qua
in faucibus ora exulcerant dicitur
dicitur etiam in ore spiritancium
2 fremiculi ulcera circa h[er]tu-
oris similia h[er]tu sunt in-
metis asperitate ferre V[er]o
putredo ipsa uulnus quod fetidum
fit quasi in et ulcus quod do-
let quasi olcus unctio ulcera
pustula est in superficie cor-
poris turgida ueluti collectio

Papula est puluissima carnis car-
 nis circum scripta cum rubore
 et ulco pupula quasi pupula
 Sumpio pumio dicta quia et
 sanguine nascitur exarato enim
 calore uulnere sanguis in pa-
 nie uertitur Nam pumio no
 non fit in partu loco nisi ubi pa-
 gus aduenit Cuius omne
 quod putrefit in calida et hu-
 midu fuerit quod est sanguis
 putrefacti non potest Sumpio
 aut et talis plu differat
 uice i pumio uiuor est tabemio-
 tuor Sicutur est obducit uel
 naris naturale colore pumio
 pumio dicta quod obducit
 uulnere atq obducit

9
 Dicunt curacio per-
 anda non est Men-
 mmi epia et exes-
 id ungenti aliquid medici-
 naria mandasse Et paulo
 aplo timotheo modicum
 prodesse dicit Curacio aut
 morboz tribz generibz constat
 Farmacia quam latini me-
 dicamina uocat Sumpio
 quam latini manu epia
 ne appellat Miana aut
 apud grecos mors uocatur
 Dictam quam latini regula

nuncupant Et igitur obseruans
 legis et uile Sunt aut omne
 curacione pumio tres Primum
 genz dicta Idem farmacia
 Deum curacionem farmacia
 ca est medicamentoz curacio
 Sumpio farmacia mario
 Nam fero exidit quo mali-
 camioz non pumio media-
 nam Antiquior igitur medicina
 in herbis et pumio erat calis
 igitur medendi usus cepit inde
 fero et ceteris medicamentis
 Omne aut curacio aut exor-
 atio aut et similibz adhibet
 Exoratio ut frigidu et cali-
 do uel humido pumio Sic et
 in herbis superbia sanari no pot
 nisi humilitate sanetur Ex-
 milibz sic ligamento uel rebu-
 do uulnere rotundu uel oblon-
 go longu apponitur Ligatur
 ra igitur ipsa non eadem me-
 bris et uulnerez omnibus
 sed similibz simili coaptatur
 Que due etiam ipsas adue-
 turis naly pumio significat
 Nam antitadum quod gra latine
 exoratio datum dr Conau-
 tra igitur contrariis medicame-
 ratione curantur de contra-
 et simili ut pumio que miter-
 pretatur amara quia gustus
 eius amarus est Exoratio uenti

igitur nomen accipit quia amaritudo
 et mortis amaritudine pluri-
 solent. Omnia autem medicamenta
 et ipsa causis hinc uocabula. Stri-
 igitur dicitur quia diuina. Arteri-
 aca quod apta per gutturis meatui
 et timores faucium et arteria-
 lenat. Striaca est antidotum
 perentium quo ueniens pellit
 ut peris peris pluat. Catar-
 tica graece latine purgatoria
 dicitur. Cata podia eo quod malum
 peritur per mgluatur. Di-
 amorum aqua more nomen
 super quo consistit. Sic dia-
 cation quod exactione et paup-
 aucte fit. Sic diaq. mator
 quia eximimibz componitur. E-
 lectuarium uocatur eo quod molle
 perlicatur. Troasos dicitur quia
 in modum rotae deformatur.
 Troasos igitur graece rotadicitur.
 Colliria latine sonat quod uicia
 oculorum detergant. Spiritama
 eo quod super ponatur alijs ad
 uitiojs precedentibus. Catapla-
 sma eo quod inductio sola sit. In-
 plausum eo quod inducat. Mala-
 gma quod sine igne mactetur
 et comprehendatur. Enema grae-
 latine relaxatio dicitur. Dis-
 paxia dicitur eo quod inq. mias-
 Medicina uicmetoz. astron-
 quidem graecq. inuenit in pmi

gitur dimidia parte homo
 dimidia equus. Dicitur autem or-
 on apoco or harte quia cur-
 gus fit. Enemas dicitur medici-
 uocant quibus credo exudatio
 in firmitatis h' nomen i. p. p.
 tu esse. quod quasi iudicat hanc
 et sententia sua aut pumad
 aut libent

de h' not
 nulli

a. florissimus est perma-
 breuis integru pmpd
 Ho sic rei pates per
 noscia pncipio pncipio egri-
 tudinu uocata aprenostendo
 Oporet em medicu et pnta
 agnoscere et pntia pnta et
 futura pntia. Quia medica
 pntia herbam i. uis et pnt
 pntia nam in herbam ucu-
 ra uis ipa dnamis d' un
 et dnamedia mntupantur
 ubi eoz medicine pntia
 Prutanicu aut herbam d'
 quod ubi herbe notentur

d' mnt
 mntia

Nutritio dicitur quod ma-
 nu distringatur du-
 plurima contineat fer-
 ameta. Enon i. graece ma-
 nq uocatur. Fluimotonu
 abm' pnta uocatum na m'
 tisp' graece tonu d' Similata

deoblat et nu
gnent

puans quam replui collirium
facit

Dr. uo carus abacte Si
mama gte lingua uoca
qd' sit odorabile Nam
tmo di' flos qui odore offert
Dequo uirgilius Redolentia
tmo Oncepum dictu quaiq:
ne copunitur dum offertur
Dytraidos fomule inest nite
gitudine potati qui fuit exim
pigmetis Quatuor igit gret
terra fomula ideas di' Stracten
et nicensu qd' ex pua manat
Datu a grecis napatrotay
netatm .i. obtrito Mirabela
nu qd' fit ex glauide odorata de
quo oncaus Scyppau bolanus
capillis Olcum qd' putu niti
qz rei admixtu Unguentu
uero est omne qd' ex comuni
oleo confectu aliar species commi
sione augetur odore uacidita
tem sumens et longis redoles
Unguenta aut queda dnt a
locis ut telinu Aug uilius
cepar meminit dices Corpq
qz puaui telino unguumq Ho
conficbat' mupula tite que
est una ex odorabilib' Sunt et
quedam abmuentoy noie ut
amaracnu Nam quidam

Gaua que alabris a simili
tudine cucurbita a pissima
uictosa uocatur Deniqz ama
ta spu pigmculu delym q
cap corpori sup posita omne
qd' mē cutem uel arterus
extuat pue humore pue pag
uinem euocat in sup faciem

Eleptax

Pila apistendis semini
tus et terendis Spic et pig
meta eo qd' in pila et pilo ar
guitur quasi pulameta Spic i
pila uas cocauit et pilo me
dicoru aptu uqui in quo p
pissime terri et pigmeta dadi
plent Narro aut refert piz
luminu quedam mitalia fusi
se qui pistendis p fuit auct
is unie pulumit ipi stotes
Ohoc igitur pilu miuetum
quibz far pmpatur et Anac
ita appellatur Pulu aut qd
un conceditur quidquid i pila
micatur Morcaxu qd' di
um semina in puluore red
acta et motua condiantur
Dacula e mqua circaducta
collima repluuntur Est em
lens Nam aspera frangi

radunt regni quoniam pueri
amara cum nose complura
unguentorum genera facientem
capi prolapsum esse et maiore
et admixtione odore creasse
un' nre optima unguenta a-
maracina dnr sue aut. ego-
nate floru. Item alie que a-
materiae sue qualitate dnr
ut rospatu arosa qui p'mu
a flore. Unde p'e
materie odore fer' Schis que-
dam simplia unguenta p'e
que etuna tm spe existant
im et sui nate refert odor-
atu ut anetia est i' smactu
exoles et aneto tm. Sopu-
ta aut sunt que pluvily admi-
xtis sunt. Unde et nra qui
odore non halet quia obtine-
dit alijs que admixcent m'ez-
tum odore dnr Ceroti

De m'as modice

Veritur a quibusdam
quare m' cetis libales
disciplinas medicie
ars no' contineat. Proterea
quia ille singulares continet
causas ista uero om' Nam
et grammatice medicie p're

ulterius ut intelligere vel
exponere possit qui legit. Si-
militer et r'ctorica ut uera-
cily argumentis ualeat. Si-
militate que tractat. Nec no'
et dialecticam p'p' infirmita-
ti causas ratione adhibita
p'p'utandas atq' curandas.
Sic et arismetria p'p' n'um-
horaru' in accessionibus et p'-
iodis dicitur. Nam et aliter
geometria p'p' m'm qualitas
regionu' et locoz p'p' n'iq'ly
doccat quid quid obseruare
oporteat. Porro musica in
cognita illi non erit. Na'
multa sunt que megris h'z-
mibus p'p' hanc disciplinam
facta leguntur p'p' dedauid
legi qui appu' i' mudo p'p'ute
arte modulationis crepuit.
Asclepius q'q' medicus fren-
tici quida' p'p' symphonia p'p'oe
p'p'itate respicit p'p'p'mo
et astro nomia nota halet
be p'p'ua' cotepletur m'aez
astro et m'utacoez tm.
Nam p'p' aior quida' medicor'
cum p'p'oz qualitate et nra
corpore co' mutantur. Omne
est qd' medicina p'p'ada phi-
lopphia d'r. Vnaq' om' disci-

plima doctum homine plu uir
 dicat Nam p̄ pillam amma
 ita p̄ hanc corpus curatur

Explicit liber quartus r̄

Orpus igitur hominis ex iij humoribus constituitur est
 Nam habet in se sanguinem colera nigra colera rubra
 et flegmata qui in iij humoribus habitat uel inant in
 suis locis Ideo sanguis pars in dextro latere in qua
 te ad iecur uocatur inatur Et colera rubra in si
 mistro latere et in splene inant Et alia et
 lera nigra in flegmata aut inatur in capite et alia pars eorum in